

Några råd vid filmning

”Man kan göra mycket i efterhand, men man måste veta vad det är man filmar.”

(Dan Jåma, Grong VGS, 26 mars 2010)

Dan Jåma färdigutbildades 1976 som filmfotograf och har arbetat med det sedan dess. Han var filmlärare under den filmkurs som hölls i samband med projektet ”Samisk ungdom” den 26-28 mars i Snåsa med omnejd. När han presenterade sig för deltagarna på första träffen beskrev han inte sitt yrke i första hand som en filmfotograf, utan som en *story teller*. Han förklarade för oss att varför en fotograf har en kamera i handen är för att fotografen vill berätta något. Här delar jag med mig några av de tips som han gav oss:

- Låt den som blir intervjuad berätta själv (d v s i sin egen ordning och i sitt eget tempo), så får man i slutändan mer historia än om det ska läggas till i efterhand.
- Man måste veta vad man filmar.
- Låt kameran rulla i några extra sekunder.
- Filma alltid en *mastershot* (en helbild, en scen från början till slut).
- Vill du ha en suddig bakgrund (Filmstyle) stå långt bort och zooma in objektet/personen.
- Ljuset ska alltid ligga på det man filmar.
- Vid redigering kan man till exempel använda Final Cut Pro, Adobe Premiere eller Avid.
- Vid intervjuer är det grundläggande att den som blir intervjuad ser in i bilden.

Låt kameran rulla några extra sekunder. För att bli en bättre filmfotograf är det viktigt att inte stänga av kameran för snabbt. Detta därför att man kanske inte känner av känslan av vad som pågår framför kameran just då, utan istället märker man det i efterhand.

Man ska alltid filma en *mastershot* (helbild, en scen från början till slut), *close up* (närbild, en bild från bröstet ungefär men kan vara närmare) och en *medium shot* (halvbild, en bild från midjan ungefär) av *samma bild* för att det ska finnas ett bra urval. Vid rörelse i bild finns det två olika sätt att filma en master. Antingen att vänta i framkant med stilla kamera så att föremålet kommer in i bilden eller panorera med föremålet.

- Vänta i framkant och låta till exempel om du ska filma renar, låta dem springa in i bild och fortsätta filma och vänta tills de alla har passerat kameran.

- Panorera, det vill säga att följa ett föremål som rör sig. Då har man ett material som det i efterhand går att klippa i hur som helst.
- Ett råd är att den som blir filmad kan säga samma sak två gånger och andra gången filmar man till exempel händerna eller en närbild på ansiktet.

För att få en suddig bakgrund kan du stå långt bort och zooma in objektet.

Ljuset är mycket viktigt och ska alltid ligga på det man tittar på och inget annat.

- Använd motljuset för att få fokus på det du ska filma, därför att film är alltid tvådimensionell.

Vid redigering använder han personligen filmredigeringsprogrammet *Final Cut Pro*, men för de som inte har tillgång till det går det lika bra att använda *Quick Time*.

”Bild är ljus, inget annat.” (Dan Jåma, Grong VGS, 26 mars 2010)

Vid intervju är det grundläggande är att den som blir filmad ska titta in i bilden.

- Ha alltid med ögonen. Det som betraktaren/lyssnaren finner mest intressant är ögonen och ljudet (det som faktiskt blir sagt).
- Det ska finnas ljus och plats framför.
- Enda gången bakgrunden ska synas bakgrund är när den har något viktigt att förmedla. Annars ska det alltid vara fokus på den som blir intervjuad.
- Den optimala intervjubilden är när människan är i mitten av bilden och den nedre skärningen går i brösthöjd. Höjden på kameran måste vara i ögonhöjd. Det får gärna vara ett ljusblänk i ögonen.

”Att filma är ett hantverk, ett jobb, det är som duodji.”

(Dan Jåma, Grong VGS, 26 mars 2010)

Mvh//Mariana